

Procesvoorstel

Financiële positie en bezuinigingen

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

1. Inhoudsopgave

1.	Inhoudsopgave	2
2.	Inleiding.....	3
2.1	Achtergrond	3
2.2	Themabijeenkomst 28 april 2014	3
3.	Procesvoorstel	5
3.1	Planning en controlcyclus	5
3.2	Programmabegroting 2015-2018.....	5
3.3	Principiële keuzes in beleid	6

2. Inleiding

In de strategische raadsagenda is een aantal onderwerpen benoemd, die de raad als prioritair ziet voor deze raadsperiode. Één van de onderwerpen die voor 2014 op de agenda staat is de financiële positie van de gemeente Noordoostpolder en de bezuinigingen die hieruit voortvloeien.

2.1 Achtergrond

De laatste jaren is sprake van diverse ontwikkelingen zoals een afnemende rijksuitkeringen, transformaties in het sociaal domein met een bezuinigingstaakstelling, stagnerende grondverkoop en verminderde legesinkomsten. Om een sluitende exploitatiebegroting te behouden, heeft vanaf 2010 een drietal ombuigingsactiviteiten plaatsgevonden, waarbij nagenoeg over de hele breedte van de begroting, dus in gemeentelijke activiteiten, vergoedingen en het ambtelijk apparaat, is gesneden in de kosten danwel de baten zijn verhoogd.

Hieronder staan de bezuinigingen per fase weergegeven, voorzover het bezuinigingsbedrag minimaal € 100.000 bedraagt.

Fase	Begroting	Taakstelling
I	2011-2014	€ 3.994.000
II	2012-2015	€ 4.875.305
III A	2013-2016	€ 1.280.142
III B	2014-2017	€ 3.532.420
Totaal		€ 13.681.867

Een begroting is voortdurend aan verandering onderhevig en vooral het in het najaar van 2013 in Den Haag afgesloten herfstakkoord leidt ertoe dat Noordoostpolder op basis van de ons nu bekende gegevens nog zeker één miljoen euro structureel moet bezuinigen om een structureel sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren.

Dit structurele tekort is voor het begrotingsjaar 2014 opgelost via maatregelen die zijn opgenomen in de Lenterapportage. Dat betekent dat voor de meerjarenbegroting 2015 – 2019 nog een structurele invulling gegeven moet worden aan dit tekort. Om dit te verwerken in de begroting betekent het dat deze invulling in september duidelijk moet zijn.

De “kaasschaafmethode” is inmiddels wel uitgenut. Willen we nog meer bezuinigen, dan moeten meer principiële keuzes worden gemaakt over waar we als gemeente voor staan en waar we ons geld aan willen besteden. Vandaar ook het besluit om de financiële positie en daaruit voortvloeiende bezuinigingen op de strategische raadsagenda te plaatsen.

2.2 Themabijeenkomst 28 april 2014

Tijdens de themabijeenkomst van 28 april is met de (nieuwe) raad gesproken over de huidige financiële positie en de bezuinigingsopgave en is hen gevraagd op welke wijze zij willen worden betrokken bij dit onderwerp. Wij hebben hieruit afgeleid dat er in hoofdlijnen drie onderdelen zijn waarop de raad graag vanuit strategisch perspectief betrokken wil worden:

1. Planning en controlcyclus: de informatievoorziening over de financiële positie van de gemeente richting raad.

2. Programmabegroting 2015-2018: invulling geven aan de structurele bezuinigingstaakstelling van ongeveer 1 miljoen euro, die geldt vanaf de programmabegroting 2015-2018.
3. Principiële keuzes in beleid: een debat over de principiële keuzes in beleid waarvoor de gemeente Noordoostpolder voor de (middel)langere termijn staat en daaruit voortvloeiend structurele keuzes maken voor de begrotingen vanaf het begrotingsjaar 2019; een kerntakendiscussie

Afgesproken is dat we op 12 mei een procesvoorstel bespreken op basis van de input uit deze themabijeenkomst. Dit procesvoorstel treft u hierbij aan.

3. Procesvoorstel

In dit procesvoorstel stellen wij voor om het onderwerp Financiële positie en bezuinigingen uit de strategische raadsagenda vanwege de verschillen in aard, complexiteit en urgentie, in deelonderwerpen nader uit te werken. Daarom is in dit hoofdstuk per onderwerp ingegaan op de wijze waarop we hieraan invulling kunnen geven en welke vragen wij daarbij nog aan de orde hebben. Ook is een voorstel voor het vervolg opgenomen.

3.1 Planning en controlcyclus

Er is een algemene behoefte waarneembaar naar heldere en begrijpelijke informatie over de financiële positie van de gemeente. In de huidige planning en controlcyclus zijn er meerdere momenten waarop over die positie aan de raad wordt gerapporteerd en er ook besluiten door de raad genomen moeten worden. Het zou goed zijn om met de raad in gesprek te gaan over de vraag of de huidige wijze van rapporteren voldoende inzichtelijk is, welke behoefte er vanuit de raad is aan kennisontwikkeling om de begrotingsstukken op de juiste waarde te kunnen schatten en hoe de raad het besluitvormingsproces over deze stukken zou willen vormgeven (binnen de wettelijke eisen).

De komende periode is er al een aantal momenten waarop de raad over de planning en controlcyclus wordt ingelicht. Tijdens de themabijeenkomst van 28 april werd al in algemene zin ingegaan op de inrichting van de cyclus en daar wordt ook in het introductieprogramma van de raad uitvoeriger op ingegaan. Daarnaast moet de raad nog een besluit nemen over de Lenterapportage en staat voor juni de Perspectiefnota op het programma.

Wij stellen voor om in september met de commissie BFE een evaluerende sessie te organiseren om op basis van deze eerste ervaringen die de nieuwe raad heeft met (onderdelen van) de planning en controlcyclus te kunnen bepalen waar specifiek behoefte aan is als het gaat om de verbetering van de huidige planning en controlcyclus. Vragen die hierbij aan de orde komen zijn:

- Welke behoefte is er aan kennisontwikkeling?
- Welke verbeterpunten zijn er te benoemen in de informatievoorziening richting raad?
- Welke verbeterpunten zijn er te benoemen ten aanzien van het besluitvormingsproces?

Tijdens de RTG van 12 mei a.s. willen we graag stilstaan bij de vraag of u zich kunt vinden in dit voorstel.

3.2 Programmabegroting 2015-2018

Meest urgent onderwerp is het realiseren van een sluitende programmabegroting 2015-2018. Met de huidige kennis van zaken weten we dat zonder maatregelen daarin een structureel tekort staat van ongeveer 1 miljoen euro. Aangezien een gemeente wettelijk verplicht is om jaarlijks een structureel sluitende begroting te presenteren, is het van belang dat in de programmabegroting 2015-2018 maatregelen zijn opgenomen om het gat te dichten. Die programmabegroting moet dan in de raad van november worden vastgesteld.

Dit gegeven maakt dat er weinig tijd is om tot voorstellen te kunnen komen. Daar komt bij dat in de themabijeenkomst van 28 april is aangegeven dat de commissie graag de tijd wil nemen om een zorgvuldig proces te doorlopen als het gaat op de principiële keuzes in beleid. Dat betekent dat een voorstel voor structurele bezuinigingsmaatregelen op basis van

scenarioplanning niet tijdig gereed kan zijn voor de behandeling van de Programmabegroting 2015-2018.

Daarom stellen we voor om nu eerst tot een afzonderlijk bezuinigingspakket te komen voor de programmabegroting 2015-2018. Uitgangspunt bij de maatregelen uit dat pakket is dat ze weliswaar structureel, maar niet onomkeerbaar zijn. Dat maakt het mogelijk om maatregelen vanaf het begrotingsjaar 2016-2019 op basis het scenariotraject eventueel terug te draaien volgens het uitgangspunt "nieuw voor oud", zoals dat ook in het coalitieakkoord is opgenomen.

Voorgesteld wordt om een voorstel voor te bereiden ten behoeve van de septemberraad. Dit betreft een inventarisatie op basis van rekeningresultaten van de afgelopen drie jaar en beoordeling van mogelijk uitstelbaarheid van kosten. Dit leidt tot invulling van de structurele tekorten in de exploitatie aan de hand van maatregelen die omkeerbaar zijn mocht dat op basis van het scenariotraject en overige ontwikkelingen nodig zijn.

Graag staan we tijdens de RTG van 12 mei a.s. stil bij de vraag op welke wijze de raad bij de totstandkoming van dit voorstel betrokken wil worden.

3.3 Principiële keuzes in beleid

Tijdens de themabijeenkomst van 28 april kwam naar voren dat de commissie graag een scenariotraject wil doorlopen om de principiële keuzes in beleid voor de gemeente Noordoostpolder inzichtelijk te maken. Een zorgvuldig traject vraagt ook om een zorgvuldige voorbereiding en uitvoering. Daarom is dit proces gericht op de begrotingsjaren vanaf 2016. In de bijlage bij dit voorstel is achtergrondinformatie opgenomen over wat scenarioplanning is, hoe het werkt en hoe een scenariotraject er op hoofdlijnen uit zou kunnen zien.

Om tot een zorgvuldig voorstel te kunnen komen voor dit traject, is het van belang stil te staan bij een aantal vragen:

- Op welke manier wil de commissie zelf betrokken worden in de verschillende fasen van het scenariotraject?
- Hoe organiseren we die betrokkenheid praktisch gezien?
- Op welke momenten en op welke manier wil de commissie het maatschappelijk middenveld en inwoners betrekken bij dit traject?
- Hoe wil de commissie ondersteund worden bij dit traject?

Tijdens de RTG van 12 mei willen we graag stilstaan bij deze vragen. Op basis hiervan stellen we voor om een gedetailleerd procesvoorstel te bespreken in de RTG van juni.

